

EXİMBANK'IN SERMAYESİ SON 7 AYDA 3'ÜNCÜ KEZ ARTTI

İhracatçılara ilave 120 milyar TL kredi desteği sağlanacak

Türk Eximbank yeni hizmet binasını açtı. Açılışa; Ticaret Bakanlığı Ömer Bolat, Hazine ve Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı Osman Çelik, Türk Eximbank Genel Müdürü Ali Güney, Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Başkanı Mustafa Gültepe, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak, **İstanbul Sanayi Odası** Başkanı (İSO) Başkanı **Erdal Bahçivan**, **İstanbul Ticaret Odası** (İTO) Başkanı **Şekib Avdagıç**, Müstakil **Sanayici** İş İnsanları Derneği (MÜSİAD) ve çok sayıda ihracatçı katıldı.

Açılış töreninde konuşan Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Türk Eximbank'ın 2023'te yaklaşık 42 milyar dolarlık destek sunduğunu hatırlatarak, "17 bine yakın şirket, yüzde 85'i KOBİ olmak üzere Eximbank kredilerinden yararlanabiliyor. Yani Eximbank kredileri üç, beş tane büyük gruba verilen bir kredi değil, yüzde 85'i KOBİ'lere veriliyor. Bu yıl 50 milyar dolar destek sunması hedeflenmişti. Ama Hazine ve Maliye Bakan Yardımcımız Osman Çelik, belki planlamadan, belki bilerek bir müjde verdi; Eximbank'ın sermayesi temmuzdan bu yana 7 ay içinde üçüncü defa artırılmış oldu. Eximbank'ın sermayesi 11,8 milyar lira artırılarak 35 milyar 700 milyon liraya çıkarıldı. Bu 11,8 milyar liranın anlamı 120 milyar lira ilave kredi imkanı de-

Eximbank'ın sermayesinin temmuzdan bu yana 7 ay içinde üçüncü defa artırıldığını kaydeden Ticaret Bakanı Ömer Bolat, "Eximbank'ın sermayesi 11,8 milyar lira ilaveyle 35 milyar 700 milyon liraya çıkarılmış oldu. Bu 11,8 milyar liranın anlamı 120 milyar lira ek kredi imkanı demektir" diye konuştu.

Yeni kaynak girişleri yolda

Yeni genel müdürlük binasının bankada başlatılan stratejik dönüşüm ve yeniden yapılandırma çalışmalarının bir vitrini olduğunu vurgulayan Türk Eximbank Genel Müdürü Ali Güney şunları söyledi: "Eximbank'ın nakdi kredi desteklerine erişimi kolaylaştırmak adına teminat mektubunun yanı sıra Türk bankacılık sektöründe kabul görmüş olan diğer kredi teminatlarıyla da çalışmaya başladık. Sınırdaki karbon vergisi düzenlemesi kapsamında Eximbank'ta sürdürülebilirlik süreçlerini oluşturduk ve kredi

taahsis politikalarının ana unsuru haline getirdik. Bu sene içerisinde çok ciddi anlamda sürdürülebilir temali yeni kaynakların arayışı içerisindeyiz. Buradaki çalışmalarımız son aşamaya geldi. Önemli bir miktarda kaynak girişi sağlamayı hedefliyoruz. Yine ihracatçımızın yeşil ve dijital dönüşümle ilgili projelerini desteklemek üzere Ticaret Bakanlığımızla beraber uygun maliyetli, uzun vadeli kredi paketleri konusundaki çalışmalarımız son aşamaya geldik."

ihracatına geçen yıl Ticaret Bakanlığı'mızın bütçesinin yüzde 60'ını verdik. Bu yıl 23 milyar lira civarında bir destek planlamamıza rağmen ihracatımızın artması durumunda Hazine ve Maliye Bakanlığı'mızın da kapısı açık olacak. İhracatçılarımıza yönelik yeni destek paketleri üzerinde de çalışıyoruz."

6 ayda 3 kat artış

Türk Eximbank'ın sermaye yapısını güçlendirdiklerini kaydeden Hazine ve Maliye Bakan Yardımcısı Osman Çelik, "7 ayda 3 defa sermaye artırımını gerçekleştirdik. 6 ayda 3 kat bir nakdi sermaye artışı oldu. Bu bakanlık olarak, hükümet olarak Eximbank'a verdiğimiz değer de bir göstergesidir. Bu stratejik dönüşümün en önemli yönlerinden bir tanesi, ihracatçıların maliyetlerini azaltacak, teminat ihtiyaçlarını azaltacak şekilde bir çalışma içine girme noktasındaki gayretlerdir. Sermaye artışının ana sebeplerinden biri de sermaye ihtiyacı duymadan, sermaye yeterlilik sorununda sıkıntı yaşamadan tedbirli bir şekilde kredibilitesi yüksek firmalarımızdan başlamak üzere teminat ihtiyacını azaltmak dolayısıyla hem krediye ulaşımı kolaylaştırmak hem de kredi maliyetlerini azaltmayı hedefliyoruz." ifadelerini kullandı.

mektir" ifadelerini kullandı.

150 bin ihracatçı hedefi

İhracat artışının daha fazla üretim, yatırım, istihdam ve döviz geliri anlamını taşıdığını altını çizen Bolat, sözlerini şöyle sürdürdü: "Onun için hep her kelimemizden bir tanesi hep ihracat, ihracat olmaktadır. İhracata dayalı büyüme Orta Vadeli Program'ın ana mottosu, eksenidir.

Bu doğrultuda Ticaret Bakanlığı, hükümetimiz ve ihracatçılarımız canla başla işbirliği yapıyoruz. Hizmet ihracatımızda hedefimiz 110 milyar dolar, mal ihracatında Orta Vadeli Program'da yazan hedefimiz 267 milyar dolar. Şu anda 2 aylık performansımız bu hedeflere rahatlıkla ulaşılacağını göstermektedir. Bu yıl sonuna kadar ihracatçı sayımızı da 150 bine çıkaracağız. Hizmet ihracatı ve mal

BÜYÜME HEDEFİ YÜZDE 4 OLARAK BELİRLENDİ

Orta Vadeli Program'da (OVP) Türkiye ekonomisinin 2023 yılını yüzde 4.4'lük bir büyüme ile kapatması öngörüldüğü, 2024 yılına ilişkin beklenti ise büyümenin yüzde 4'e gerileyeceği yönünde. 2024-2026 dönemini içeren OVP kapsamında 2024 yılı büyüme hedefi yüzde 4, kişi başına gelir 12 bin 875 dolar olarak hedeflenirken, 2023 enflasyon hedefi yüzde 65'e çıktı. Bu yıl sonunda 1.6 trilyon lira bütçe açığı öngörüldüğü,

2023'te dolar kuru ortalama 23.9 olarak hesaplandı. 2024 yılı büyüme hedefi yüzde 4, kişi başına gelir 12 bin 875 dolar, 2023 yılında ise yüzde 4.4 büyüme 12 bin 415 dolarlık milli gelir bekleniyor. 2023 yılı enflasyon hedefi yüzde 65, 2024 yılına ilişkin hedef yüzde 33 olarak belirlendi. Merkez Bankası enflasyon raporunda 2023 yılı enflasyon hedefi yüzde 58 olarak açıklanmıştı. 2024 yılı tahmin ise yüzde 33 seviyesindeydi.

Birçok büyük gelişmiş ekonominin keskin parasal sıkılaştırmaya rağmen, tüketici harcamalarını destekleyen güçlü iş gücü piyasaları ile dikkate değer bir dayanıklılık gösterdiğine işaret edilen raporda, düşük enerji ve gıda fiyatlarının etkisiyle çoğu bölgede enflasyonun kademeli olarak gerilemesinin merkez bankalarının faiz artışlarını yavaşlatmasına veya duraklatmasına olanak tanıdığı belirtildi. Ancak beklenenden güçlü ekonomik büyümenin dünya ekonomisindeki kısa vadeli riskleri ve yapısal zayıflıkları maskeleyerek vurgulanarak, yüksek faiz oranları, çatışmaların daha da tırmanması, yavaşlayan uluslararası ticaret ve artan iklim felaketleri nedeniyle oluşan kısa vadeli karamsar görünümün küresel büyümenin önünde ciddi zorluk oluşturduğu kaydedildi. Raporda, sıkı mali koşullar artan jeopolitik parçalanma riskiyle birleşince, küresel ticaret ve endüstriyel üretime yönelik artan riskler oluştuğu ifade edildi.

Devam eden riskler ve belirsizlikler ortamında, 2023'te yüzde 2.7 olarak tahmin edilen küresel ekonomik büyümenin 2024'te yüzde 2.4'e düşeceğinin öngörüldüğü bildirilen

raporda, büyümenin 2025'te orta düzeyde bir iyileşme göstererek yüzde 2.7'ye yükselmesinin beklendiği ancak yüzde 3 olan pandemi öncesi büyüme trendinin altında kalacağı belirtildi. Raporda, dünya ekonomisinin 2023'te resesyona gibi en kötü senaryodan kaçındığı ve ufukta uzun süreli bir düşük büyüme döneminin görüldüğü kaydedildi. ABD ekonomisinin geçen yıl beklenenden iyi performans gösterdiği anımsatılan raporda, ancak 2023 için yüzde 2.5 olarak tahmin edilen ülkenin ekonomik büyümesinin, 2024'te yüzde 1.4'e yavaşlamasının beklendiği belirtildi. ABD ekonomisinin 2025'te de yüzde 1.7 büyüyeceği öngörüldü. Türkiye'de enflasyonun 2024'te gevşemesinin beklendiği kaydedilen raporda, ancak fiyat artışlarının 2025'e kadar çift haneli seviyelerde kalmasının öngörüldüğü ifade edildi.

ENFLASYONDA HEDEF 2025

Uluslararası Para Fonu (IMF), küresel ekonomiye dair beklentilerini aktardığı raporunda küresel enflasyonun 2022'deki yüzde 8.7 seviyesinden 2023'te yüzde 6.9'a ve 2024'te yüzde 5.8'e istikrarlı bir şekilde

düşeceğinin öngörüldüğünü aktardı. IMF raporunda dünya çapındaki tüketici fiyat artışlarının hızına ilişkin öngörüsünü üç ay önceki yüzde 5.2 enflasyonun 2025 yılına kadar merkez bankası hedeflerinin üzerinde kalacağını öngördü. Raporda küresel ekonomide kalıcı enflasyon ve zayıf büyüme uyarısı yapan IMF, 2024 yılı küresel büyüme tahminini yüzde 3'ten yüzde 2.9'a düşürdü. Kurumun 2023 tahmini ise değişmeyerek yüzde 3'te bırakıldı. Pandemi, Ukrayna'daki savaş ve hayat pahalılığı krizlerinin vurduğu küresel ekonominin yavaş yavaş toparlanmayı sürdürdüğü ifade edilirken geçmişe dönüp bakıldığında görülen dayanıklılığın muazzam olduğu belirtildi. IMF'ye göre savaş nedeniyle enerji ve gıda piyasalarındaki bozulmaya, onlarca yılın en yüksek seviyesindeki enflasyonla mücadele için daha önce benzeri görülmemiş sıkılaşmaya rağmen küresel ekonomi yavaşlamış olsa da durmadı. Yine de büyüme, küresel ayrılmaların artmasıyla beraber yavaş ve belirsiz olmaya devam ediyor. IMF Baş Ekonomisti Pierre-Olivier Gourinchas, "Enflasyon istikrarlı bir şekilde hedeflere doğru düşene kadar para

politikasının çoğu yerde sıkı kalması gerekiyor. Tam olarak orada değiliz" ifadesini kullandı. Türkiye'nin 2024 yılı için büyüme beklentisi yüzde 3'e yükseltildi. Kurum, temmuz ayındaki tahminlerinde, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 3 ve gelecek yıl yüzde 2,8 büyüyeceğini öngörmüştü.

BÜYÜMEYİ ASYA BELİRLEYECEK

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD), Türkiye ekonomisi için 2023 için yüzde 4.5 büyüme öngörürken, 2024'te yüzde 2.9, 2025'te ise yüzde 3.2 büyüme oranı yakalanacağını tahmin etti. OECD'nin Ekonomik Görünüm Raporu'na göre, küresel ekonomik büyümenin ağırlıklı olarak Asya ekonomilerine bağlı olması bekleniyor. Enflasyon ve düşük büyüme öngörülleri küresel ekonomi için zorluklar yaratmaya devam ederken, küresel ekonomik büyümenin bu yıl yüzde 2.9 olacağı öngörülüyor. Kısa vadeli ekonomik görünümüne yönelik riskler, Orta Doğu'daki jeopolitik gerilim ve para politikasının sıkılaştırılmasının beklenenden daha büyük bir etkisi olabileceğine işaret ediyor. Bu yıl için öngörülen yüzde 2.9'luk büyümenin ardından, küresel ekonomik büyümenin 2024'te yüzde 2.7'ye gerileyerek ılımlı kalmayı sürdürmesi bekleniyor. Enflasyonun düşmeye devam etmesi ve reel gelirlerin güçlenmesiyle dünya ekonomisinin 2025'te yüzde 3 büyüyeceği öngörülüyor. Gıda ve enerji fiyatlarına ilişkin büyük çaplı şokların yaşanmaması halinde, OECD ülkelerinde manşet enflasyonun bu yılki yüzde 7 seviyesinden, 2024'te yüzde 5,2'ye ve 2025'te yüzde 3,8'e gerileyeceği hesaplanıyor. OECD'ye göre, mevcut kamu borcunun GSYH'ye oranı tüm zamanların en yüksek seviyelerinde seyrediyor ve hükümetler iklim değişikliğiyle mücadele ihtiyacı da dahil olmak üzere çeşitli nedenlerden ötürü artan mali baskılarla karşı karşıya kalıyor.

YAPAY ZEKA ÖNEMİNİ ARTIRACAK

EY (Ernst & Young), jeopolitiğin önümüzdeki yıl işletmeleri nasıl etkileyeceğini inceleyen 2024 Jeostratejik Görünüm raporuna göre ise, şirketlerin 2024 yılında başarılı olabilmek için iş modellerini, stratejilerini, tedarik zincirlerini ve sürdürülebilirlik planlarını jeostratejik gelişmelere göre uyarlamaları gerekiyor. EY 2024 Jeostratejik Görünüm raporuna göre, 2024 yılında jeopolitik ortamın belirleyici özelliklerinden biri çok kutupluluk olacak. Giderek karmaşık hale gelen küresel sistemi daha fazla sayıda güçlü aktör yeniden şekillendirecek. Büyük güçler olarak

SANAYİDE DURGUNLUK ENDİŞELERİ ÖNE ÇIKIYOR

Türkiye'nin dev sanayi kuruluşlarını çatısı altında toplayan İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan, üretim ve ekonomiye ilişkin beklentilerinde durgunluğa dikkat çekti. 2023'ün ilk 6 ayının deprem ve seçim ikliminde geçtiğini ikinci 6 aydan sonra ise ekonomide güvenin yeniden tesis edilmeye başladığını aktaran Bahçıvan, şöyle devam etti: "Yaşanan gelişmelerin ardından 2024 yılı, en kötünün artık geride kalmaya başlayacağı bir yıl olarak görülmeye başlandı. Ancak 2023'ün son günlerinde dünyada yaşanan durgunluğun etkileri de hissedilmeye devam ediyor. Bir taraftan dünyada bizleri bekleyen durgunluk tehlikesi devam ederken, diğer taraftan Türkiye'de enflasyonla katı bir mücadele yürütülüyor. Aslında enflasyon konusunda Türkiye ve dünya açısından henüz tam anlamıyla emin olunamayan bir seviye var. İç piyasada enflasyonla mücadelede şu anda en önemli silah faizler olarak gözüküyor. Yüksek faiz durumu ekonomik aktiviteleri de ciddi şekilde yavaşlatıyor. Bu da iç piyasada durgunluk yaşanacağına işaret ediyor. İç piyasaya bağlı olan sektörlerde talep noktasında bir zorluk yaşanması beklense de, ihracat ve döviz kazandırıcı işlerde çeşitli fırsatlar oluşabilir. Türkiye'de son yıllarda alışılmış olan 'ne pahasına olsun büyüme' noktasından biraz daha enflasyonun dizginlenmesine dönük bir noktaya doğru geçiş olduğu görülüyor."

KAPAK

adlandırılan AB, ABD ve Çin küresel işleyiş ortamını şekillendirmeye devam edecek.

Hindistan, Suudi Arabistan, Türkiye, Güney Afrika ve Brezilya gibi herhangi bir büyük güç veya blokla özel olarak ittifak halinde olmayan ülkeler, uluslararası gündemde daha fazla söz sahibi olacak. Daha küçük ülkeler ve devlet dışı aktörler de sınırları yeniden çizme veya jeopolitik çoklu evrenin kendi köşelerini şekillendirme fırsatlarını değerlendirecek. Ukrayna'daki savaş ve dünyanın birçok yerinde alevlenen jeopolitik çatışmalar sadece bir başlangıç olarak görülüyor. Rapora göre yapay zeka, 2023 yılındaki ivmesini sürdürerek 2024 yılında daha önemli hale gelecek. Hükümetler sosyopolitik risk potansiyelini azaltmak için yapay zekayı düzenleme konusunda yarışacak. Ancak politika yapımcılar eş zamanlı olarak jeopolitik olarak rekabet edebilmek için yerli yapay zeka inovasyonunu teşvik etmeye çalışacak.

Sonuç olarak; yapay zeka, ABD-Çin ilişkilerinde merkezi bir dinamik olacak. 2024'te yapay zekayı yenilemek ve düzenlemek için

yapılan ikili yarış, farklı jeopolitik bloklara doğru değişimi hızlandıracak.

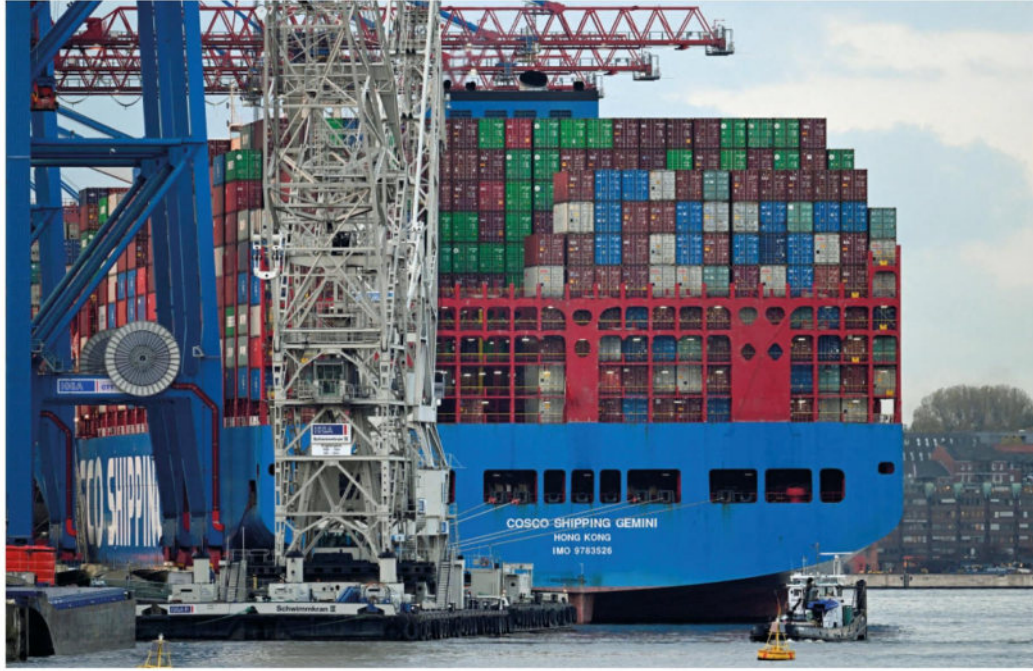
BORSADA PARA POLİTİKALARI

2023 yılına damgasını vuran ve oldukça hareketli geçen borsada ise 2024'ün seyrini para politikaları belirleyecek. Garanti Yatırım tarafından hazırlanan raporda, BIST açısından 2024 yılında, global ve lokal para politikalarının etkilerinin kuvvetli olacağı bir yıl beklendiği aktarılırak şu değerlendirmeler yapıldı: "Gelişmiş ülke merkez bankalarının finansal sıkılaşmadan çıkış planlarının risk iştahı üzerindeki etkileri hisse piyasamız için önemini koruyacak. Lokal tarafta ise, sıkı para politikasının bireysel mevduat ve kredi tarafına yansımalarının yatırımcı davranışları üzerindeki etkileri belirleyici olacaktır. Takip edeceğimiz başlıklar risk ve getirilerin bir arada olduğu, dalgalı görünümün gündemde olacağı bir başka yıla işaret ediyor. Kısa vadede baskı yaratabilecek faktörlere karşın küresel risk iştahında kayda değer bir bozulma olmadığı durumda BIST'te dönemsel fırsatlar

oluşacaktır. Özellikle, yurt içinde mevcut para politikaları etkisiyle artan şeffaflık, öngörülebilirlik ve düşen risk primi etkisiyle kredi notu aksiyonlarında pozitif gelişmeler görebiliriz. Bu perspektiften bakınca, BIST'te yaşanabilecek olası geri çekilmelerin, alım yönündeki stratejileri kuvvetlendireceğini düşünüyoruz. Her ne kadar bireysel yatırımcı sayısı 7.6 milyona ulaşmış olsa da, 2023 yılında 143 milyar TL olan yeni hisse arzlarının (birincil & ikincil halka arz ve sermaye artırımları) 2024'te de likidite anlamında zorlayıcı bir faktör olacağını öngörüyoruz. Bu anlamda, yabancı yatırımcı ilgisinin ne boyutlarda olacağı hisse piyasası için belirleyici ve itici bir faktör olacaktır."

GÜVENLİ LİMAN ALTIN

Küresel piyasalarda 2023 yılında yatırımcısına yüzde 78 kazanç sağlayan altının yılı oldu. Yatırım araçları içerisinde en büyük pay da yine altın olurken, 2023 yılını rekorla tamamladı. 2024 yılında da altındaki karlılığın artması beklenirken, burada takip edilecek en önemli nokta ise Amerika Merkez

Bankası Fed olacak. Analistler altının 2024 yılında daha iyi performans göstermesini bekliyor. J.P.Morgan, altın ve gümüşün metal sektörünün geri kalanını gölgede bırakacağını tahmin ederek, Fed'in kesinti döngüsünü ve düşen ABD reel getirilerini 2024 yılında altın fiyatlarının temel itici güçleri olarak gösteriyor ve ons altının ortalama 2.175 dolara ulaşacağını öngörüyor.

J.P. Morgan'dan Gregory Shearer, aralık ayı piyasa görünümünde "Tüm metaller arasında, 2024 yılı boyunca ve 2025'in ilk yarısına kadar hem altın hem de gümüş için orta vadeli bir yükseliş bekliyoruz, ancak bu yükselişin zamanlaması kritik olmaya devam edecek" değerlendirmesini yaptı. Öte yandan kilit ekonomilerdeki seçimlerin getireceği belirsizlik de altına yönelik ilgiyi artırabilir. Ayrıca dünyanın en büyük ikinci ekonomisi Çin'de, Merkez Bankası'nın altın alımları da devam edebilir. Dünya Altın Konseyi, merkez bankası talebinin 2023'te altının performansına yüzde 10 veya daha fazla katkı sağladığını ve merkez bankalarının önümüzdeki yıl da alım yapmaya devam edeceğini tahmin ediyor. Dünya Altın Konseyi Altın Görünümü raporunda, "2024 yılı önceki iki yılla aynı yüksek seviyelere ulaşmasa bile, trendin üzerinde (yani 450-500 tondan fazla) alımların ekstra bir destek sağlayacağını tahmin ediyoruz" ifadelerine yer verildi.

İHRACATTA HEDEF YÜZDE 10 BÜYÜME

Üretim ve ihracatın Türkiye ekonomisi için lokomotif rol oynadığını belirten Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Mustafa Gültepe, ikinci yüz yıla Türkiye'yi ihracatta ilk 10 ülke arasında çıkarma hedefiyle başladıklarını kaydetti. Bu hedef için her yıl ihracatın yüzde 10 büyümesi gerektiğini aktaran Gültepe, 2024 beklentilerini şöyle aktardı: "Ticarette işler her zaman istediğimiz gibi gitmeyebilir. Avrupa ve ABD başta olmak üzere en önemli pazarlarımızda 2022'nin son çeyreğinde başlayan ve 2023 boyunca devam eden durgunluk, ihracatımıza olumsuz yansıdı. Küresel talebin yavaşlamasının yanı sıra içeride yüksek enflasyona rağmen seçimlerden önce kurun uzun süre baskılanması rekabetçiliğimize zarar verdi, bazı sektörlerde ciddi kan kaybı yaşadık. 2024'e ise ihracatımızı en az yüzde 10 büyütme hedefi ile başlayacağız. Ancak küresel pazarlarda önümüzdeki yılın ilk yarısı için de çok iyimser bir tablo görünmüyor. Örneğin, OECD'nin son raporunda küresel büyümenin 2024'te yüzde 2.7'ye gerileyeceği tahmin ediliyor. Ukrayna'nın ardından Gazze'de başlayan savaş da yakın coğrafyamızdaki belirsizlikleri artırıyor. Koşullar çok elverişli olmamakla birlikte biz elimizden gelenin en iyisini yaparak 2024'ü mümkün olan en yüksek performansla tamamlamak için var gücümüzle çalışacağız."

KAPAK

HABER

Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Açıklandı

İstanbul Sanayi Odası tarafından yapılan **Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** araştırmasının 2022 sonuçları açıklandı. Listede 9 TUDÖKSAD üyesi de yer aldı.

İstanbul Sanayi Odası tarafından geleneksel olarak yapılan **Türkiye'nin ilk ve ikinci 500 büyük sanayi kuruluşu** araştırması sonuçlarından İlk 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2022 sonuçları eylül ayında kamuoyuyla paylaşılmıştı. **ISO, Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2022**" araştırmasının ardından daha çok KOBİ niteliğindeki kuruluşları kapsayan "**ISO Türkiye'nin İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2022**" araştırmasının sonuçlarını kamuoyuyla paylaştı.

ISO tarafından açıklanan **İkinci 500 Büyük Sanayi Kuruluşu** listesinde TUDÖKSAD üyelerinden; Çu-

kurova İnşaat (57), Haznedar Durer Refrakter (115), Atik Metal (123), Demişaş Döküm (189), Hema Otomotiv (312), Nemak İzmir Döküm (236), Akdaş Döküm (400), Kırpart Otomotiv (479), As Çelik Döküm (497) sırada yerlerini aldılar. 9 TUDÖKSAD Üyesinin Üretimden Net Satışları toplamı 11 Milyar 950 Milyon TL'yi buldu.

Küçük ve orta ölçekli kuruluşların performansı açısından önemli sonuçlar ortaya koyan araştırmaya göre, geçen yıl **sanayi** sektörü başta Rusya-Ukrayna savaşı, yükselen enflasyon, finansal koşullarda sıkılaşma gibi önemli gelişmelerin ya-

şandığı ve bunlara bağlı olarak yılın ikinci yarısında küresel büyüme ve ticaretin ivme kaybettiği bir ortamda faaliyet gösterdi. Bu çerçevede **ISO İkinci 500** sonuçlarına bakıldığında, 2022'de ikinci 500 şirketin üretimden satışları yüzde 104,8 artarak 694,8 milyar liraya yükseldi. Bu artışta, güçlü iç talep ve ihracat artışının yanı sıra enflasyon ve döviz kurlarındaki yükseliş belirleyici rol oynadı.

İKİNCİ 500'ÜN FAALİYET KARI 100,4 MİLYAR LİRAYA ÇIKTI

ISO İkinci 500, 2022'de satış performansının yanı sıra karlılıkta da başarılı bir yıl geçirdi. Söz konusu yılda şirketlerin faaliyet karı yüzde 91 artarak 100,4 milyar liraya çıktı. Buna karşılık aynı dönemde faaliyet karlılığı oranı 1,1 puan düşüşle yüzde 12,6'ya geriledi.

Benzer şekilde faiz, amortisman ve vergi öncesi kar büyüklüğü de yüzde 90,2'lik artışla 121,1 milyar liraya ulaştı. Bu artışa rağmen FAVÖK karlılığı oranı 1,4 puan azalarak yüzde 15,2'ye düştü. Vergi öncesi kar ve zarar toplamı ise yüzde 98,2 artarak 37,7 milyar liradan 74,7 milyar liraya yükseldi. Ancak satış karlılığı oranı 0,4 puan düşüşle yüzde 9,8'den yüzde 9,4'e indi.

Tüm bu gelişmeler karlılık rasyolarında bir önceki yıla göre kısmen daha düşük bir performansa işaret etti. Yine de yüksek enflasyon ortamı ve kurların etkisiyle maliyetlerin hızla arttığı bir yılda kar-zarar den-

gesinin başarılı olarak yönetilebildiği görüldü. ISO İkinci 500'de diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar 70 milyar lirayken, diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar 63,5 milyar lira oldu. Geçen yıl üretim faaliyeti dışı gelirlerin karlılığa katkısı bir hayli azaldı. Üretim faaliyeti dışı gelirlerin dönem kar ve zarar toplamı içindeki payı 2021'de yüzde 17,2 iken 2022'de yüzde 8,7'ye geriledi.

Her ne kadar yılların kendine özgü koşulları nedeniyle farklı eğilimler yansa da 2022 yılında sanayicinin daha fazla esas faaliyetlerine odaklandığı ve karını gerçek işinden elde ettiği görüldü.

FINANSMAN GİDERLERİ 32,3 MİLYAR LİRAYA YÜKSELDİ

İkinci 500'ün finansman giderleri, sanayi kuruluşlarının karlılıklarında temel belirleyicilerden biri olmayı 2022 yılında da sürdürdü. İkinci 500'ün finansman giderleri geçen yıl yüzde 60,8 artarak 32,3 milyar liraya yükseldi. Finansman giderlerinin faaliyet karına oranı 6 puan düşüşle yüzde 32,2'ye geriledi. Finansman giderlerinin karlılık üzerindeki baskısının hafiflemesi

olumlu bir gelişme olmakla birlikte 2022'deki düşük faiz ortamının yanı sıra kredi kullanımını sıkı şartlara bağlayan düzenlemelerin de burada etkili olduğu görüldü. Ancak halihazırda faiz ve krediye erişim koşullarının o döneme kıyasla belirgin bir şekilde sıkılaşmış olması, finansman giderlerinin faaliyet karına oranındaki göreceli iyileşmenin sürdürülebilirliğini tartışmalı hale getiriyor.

İkinci 500'de devreden KDV 8,9 milyar liraya yükseldi

Geçen yıl mali borçlar yüzde 38,2 oranında artarken diğer borçlardaki artış yüzde 61,6 ile daha yüksek gerçekleşti. Böylece mali borçların toplam borçlar içindeki payı yüzde 50,3'e inerken, diğer borçların payı yüzde 49,7'ye yükseldi.

Borçların vadelerine göre gelişiminde ise kısa vadeli mali borçlardaki artış yüzde 70,1 ile uzun vadeli mali borçlardaki yüzde 6,3'lük artışın oldukça üzerinde gerçekleşti. Bu sürecin en somut yansıması, kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payında ortaya çıktı. 2021'in ardından 2022'de de artışını sürdüren bu oran, yüzde 61,5 ile 2008 sonrası dönemin en yüksek düzeyine ulaştı. Bu artışta, negatif

faiz ortamının yanı sıra yeni kredi düzenlemelerinin uzun vadeli kredilere erişimi zorlaştırırken kısa vadeli kredi kullanımını özendirmesi etkili oldu.

Sanayicilerin son yıllarda makul bir çözüm bulunmasını beklediği konulardan biri olan devreden KDV ISO İkinci 500 şirketleri için ciddi bir sorun olmayı sürdürdü. Söz konusu vergi yüzde 72,7 artarak 8,9 milyar liraya yükseldi.

AR-GE YAPAN KURULUŞ SAYISI 228'E GERİLEDİ

ISO İkinci 500'de AR-GE yapan kuruluş sayısı geçen yıl 2021'e oranla 7 adet azalarak 228'e geriledi. AR-GE harcamaları yüzde 111,5 artarak 2,8 milyar liraya yaklaştı.

Şirketlerin istihdamı yüzde 0,1 artışla 261 bin kişiye ulaştı. Aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki artış ise yüzde 75,9 olarak gerçekleşti.

İkinci 500'de halka açık kuruluşların sayısı 5 adet azalarak 26'ya geriledi. Son yıllarda sayısal olarak düşüş göstermesine karşın, İstanbul Sanayi Odası 142 şirketle listede en büyük paya sahip olurken, onu 39'ar kuruluşla Ege Bölgesi Sanayi Odası ve Kocaeli Sanayi Odası, 35 ile Gaziantep, 34 ile Bursa, 16 ile Konya izledi.

TBB'nin açıkladığı verilere göre sıkılaştırma politikalarıyla ücretlilerin alım gücünün düştüğü ve üretimin durgunlaştığı 2023 yılında banka kârları rekor kırmaya devam etti. En büyük 10 bankanın kâr toplamı 500 milyar lirayı aştı

EKONOMİ SERVİSİ

MAYIS seçimlerinden sonra uygulanmaya başlanan sıkılaştırma politikaları ile ücretlilerin enflasyon karşısında alım gücünün düştüğü, imalat sanayinin, üretimin durgunlaştığı ve hazinenin rekor açık verdiği 2023 yılında bankalar rekor kâr elde etmeye devam etti.

İmalat sanayi ve üretim sektörünün göstergesi olan **İstanbul Sanayi Odası** PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) son yedi aydır durgunluğa işaret ediyor. Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB), "Rakamlarla Bankacılık Sektörü 2023" raporunda açıkladığı verilere göre ise 2023'te en yüksek kârı 89,9 milyar lira ile Ziraat Bankası elde ederek, önceki yıla göre kârını yüzde 118,7 artırmış oldu. Garanti BBVA, 87,3 milyar lira ile ikinci, Türkiye İş Bankası 72,3 milyar lira ile üçüncü, Yapı Kredi 68 milyar lira ile dördüncü ve Akbank 66,5 milyar lira beşinci sırada yer aldı. Önceki yıla göre 2023'te Garanti BBVA kârını yüzde 49,3, Türkiye İş Bankası yüzde 17,4, Yapı Kredi yüzde 28,9 ve Akbank yüzde 10,8 artırdı.

TOPLAM ARTIŞ YÜZDE 40,4

Karlılık bazında bu bankaları sırasıyla, 33,2 milyar lira ile QNB Finansbank, 27,9 milyar lira ile DenizBank, 26,6 milyar lira ile Kuveyt Türk, 25 milyar lira ile VakıfBank ve 10,1 milyar lira ile Halkbank izledi. Böylece Türkiye'nin en büyük 10 bankası, 2023'te 506,8 milyar lira net dönem kârı elde etti ve ilgili bankaların toplam kârı önceki yıla kıyasla yüzde 40,4 artış göstermiş oldu.

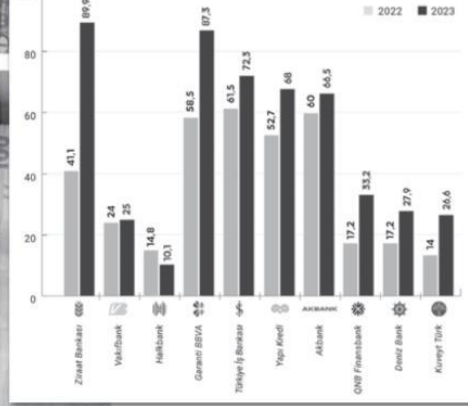
2023'te Türkiye'deki 63 bankanın toplam aktif büyüklüğü 23,5 trilyon lira oldu. Ziraat Bankası, 3,8 trilyon lira ile sektörün en büyük aktifine sahip bankası unvanını korurken, bankanın aktif büyüklüğü, 2022'ye göre yüzde 64,4 artış kaydetti. 2023'te sektörün en yüksek ikinci aktifine sahip banka VakıfBank olurken,

ÜRETİM DURUYOR banka kârları patlıyor

Türkiye'nin en büyük 10 bankasının kârı geçen yıl 500 milyar lirayı aştı

Bankacılık sektöründeki en yüksek aktif büyüklüğe sahip 10 banka geçen yıl 506,8 milyar liralık kâr elde ederek rekor kırarken, ekonomiyi de yaklaşık 10 trilyon liralık destek sağladı

bankanın aktif büyüklüğü önceki yıla göre yüzde 64,8 yükselerek 2,8 trilyon liraya çıktı. Aktif büyüklük sıralamasında, 3'üncü sırayı 2,5 trilyon lira ile Türkiye İş Bankası alırken, aynı zamanda da özel bankalar arasında en yüksek aktif büyüklüğe sahip banka olma unvanını da korumuş oldu. Halkbank ise 2,2 trilyon liralık aktif büyüklükle 4'üncü sırada yer aldı. Böylece, aktif büyüklüğü 2 trilyon lirayı aşan banka sayısı 4'e yükseldi.

Halkbank'ı sırasıyla, 1,9 trilyon lira ile Garanti BBVA, 1,8 trilyon lirayla Akbank, 1,7 trilyon lirayla Yapı Kredi, 1 trilyon lirayla DenizBank, 995,9 milyar lirayla QNB Finansbank ve 674,4 milyar lirayla Kuveyt Türk izledi. Kuveyt Türk'ün, aktif büyüklük bazında ilk 10'a giren tek katılım bankası olması dikkati çekerken, 2023'te bir önceki yıla göre aktif büyüklüğü en fazla artan banka ise yüzde 90,2 ile DenizBank olduğu gözlemlendi.

MEVDUATLAR 13 TRİLYONA ÇIKTI

Bankaların, en büyük fon kaynağı durumundaki mevduatlar da geçen yıl 13 trilyon liraya çıktı. Sektörün 10 büyük bankasının mevduat/katılım fonu toplamı da 2022 yıl sonuna göre yüzde 69 arttı. Ziraat Bankası, 2,9 trilyon liralık mevduatla ilk sıradaki yerini korurken, onu 1,9 trilyon lira ile VakıfBank, 1,6 trilyon

lira ile Halkbank, 1,5 trilyon lira ile Türkiye İş Bankası, 1,3 trilyon lira ile Garanti BBVA, 1,1 trilyon lira ile Akbank, 983,5 milyar lira ile Yapı Kredi, 593,5 milyar lira ile QNB Finansbank, 577,8 milyar lira ile DenizBank izledi. Bu dönemde, Kuveyt Türk'ün de 500 milyar liralık katılım fonu toplamı dikkati çekti.

2023'te bir önceki yıla göre, mevduat hacmi en fazla artış gösteren bankalar ise yüzde 79,2 ile VakıfBank, yüzde 77,9 ile Halkbank, yüzde 75,6 ile QNB Finansbank, yüzde 74,4 ile Akbank ve yüzde 69,7 ile Garanti BBVA oldu.

İlgili 10 bankanın toplam nakdi kredi desteği geçen yıl 9,7 trilyon liraya çıkarken, kredi desteği en yüksek banka 1,9 trilyon lirayla Ziraat Bankası olarak belirlendi. Bankanın, kredi stokundaki yıllık artış da yüzde 58 olarak kayıtlara geçti. Ziraat Bankası'nın ardından nakdi kredi stoku en yüksek bankalar 1,5 trilyon lirayla VakıfBank, 1,2 trilyon lirayla Halkbank, 1,1 trilyon lirayla Türkiye İş Bankası ve 1 trilyon lirayla Garanti BBVA oldu.

Söz konusu dönemde finansman desteği en çok artanlar bankalar arasında yüzde 72 ile Kuveyt Türk öne çıkarken, kredi stokundaki artış bazında incelendiğinde de yüzde 67,6 ile DenizBank ve yüzde 60,1 ile VakıfBank şeklinde sıralandı. Buna göre, kamu bankaları-

nın geçen yıl sonu itibarıyla kredi stoku 4,6 trilyon liraya, özel bankaların ise 5,1 trilyon liraya ulaştı. Böylece 10 büyük bankanın toplam kredi stokunun yüzde 47,4'üne kamu bankaları, yüzde 52,6'sına özel bankalar sahip oldu.

ÖZ KAYNAKLAR YÜZDE 50 ARTTI

2022'de yaklaşık 1,2 trilyon lira olan söz konusu bankaların öz kaynaklar toplamı, geçen yıl yüzde 50 artış kaydederek 1,8 trilyon liraya yükseldi. TBB'nin açıkladığı verilere göre de 2023'te Türkiye'deki 63 bankanın toplam öz kaynakları 2,2 trilyon lira olurken, sermaye yeterliliği standart rasyosu da yüzde 19 civarında gerçekleşti. Öz kaynak büyüklüklerine göre ise Ziraat Bankası 331,2 milyar lira ile birinci sırada yer alırken onu, 267,8 milyar lira ile Türkiye İş Bankası, 244,8 milyar lira ile Garanti BBVA, 211,2 milyar lira ile Akbank, 178,9 milyar lira ile VakıfBank, 171,4 milyar lira ile Halkbank, 89,8 milyar lira ile DenizBank, 81,6 milyar lira ile QNB Finansbank ve 48 milyar lira ile Kuveyt Türk izledi.

Bu dönemde, öz kaynaklarını en fazla artıran bankalar sırasıyla, yüzde 84,4 ile QNB Finansbank, yüzde 67,1 ile Kuveyt Türk, yüzde 64,8 ile DenizBank, yüzde 63,6 ile Ziraat Bankası ve yüzde 60,3 ile Garanti BBVA oldu. ■ İSTANBUL/AA